STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Vilniaus universiteto

LEIDYBOS PROGRAMOS (621P40001) VERTINIMO IŠVADOS

EVALUATION REPORT OF *PUBLISHING* (621P40001) STUDY PROGRAMME

at Vilnius University

Grupės vadovas:
Team leader: Prof. habil. dr. Alvydas Butkus

Grupės nariai:
Team members: Daiva Sajek

Danguolė Viliūnienė

Mindaugas Grajauskas

Išvados parengtos lietuvių kalba
Report language - Lithuanian

Vilnius
2013

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	***Leidyba***
Valstybinis kodas	621P40001
Studijų sritis	socialiniai mokslai
Studijų kryptis	leidyba
Studijų programos rūšis	universitetinės studijos
Studijų pakopa	antroji
Studijų forma (trukmė metais)	nuolatinė (1,5)
Studijų programos apimtis kreditais	90
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	leidybos magistras
Studijų programos įregistravimo data	2001-05-24 Nr. 877

INFORMATION ON ASSESSED STUDY PROGRAMME

Name of the study programme	***Publishing***
State code	621P40001
Study area	Publishing
Study field	Communication and information
Kind of the study programme	University studies
Level of studies	Second
Study mode (length in years)	Full-time (1,5)
Scope of the study programme in credits	90
Degree and (or) professional qualifications awarded	Master of Publishing
Date of registration of the study programme	2001-05-24 Nr. 877

© Studijų kokybės vertinimo centras
The Centre for Quality Assessment in Higher Education

TURINYS

TURINYS 3
I. ĮŽANGA 4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ 4
1. Programos tikslai ir studijų rezultatai 4
2. Programos sandara 5
3. Personalas 7
4. Materialieji ištekliai 9
5. Studijų eiga ir jos vertinimas 10
6. Programos vadyba 12
III. REKOMENDACIJOS 14
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS 15

I. ĮŽANGA

Antrosios pakopos (magistrantūros) *Leidybos* studijų programa yra vykdoma Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Knygotyros ir dokumentotyros institute (KDI) nuo 2001 m.

Iki 2012 m. šios programos išorinis vertinimas nebuvo atliktas.

2012 m. Studijų kokybės vertinimo centrui sudarius 4 ekspertų grupę, buvo vertinama programos vykdytojų pateikta *Leidybos* magistro studijų programos (valst. kodas 621P40001) savianalizės suvestinė, jos priedai, kita rengėjų papildomai pateikta medžiaga. 2012 m. lapkričio 6 d. ekspertų grupė apsilankė VU Komunikacijos fakultete ir susitiko su fakulteto administracija (2 asmenys), savianalizės rengimo grupės atstovais (4 asmenys), programos dėstytojais, studentais (4 magistrantai), absolventais (2 magistrantūros studijas baigę asmenys) ir socialiniais partenriais (4 asmenys).

Šių susitikimų metu dalyviai atsakė į ekspertų klausimus, išreiškė savo nuomones apie įvairias studijų programos realizavimo sritis, taip papildydami savianalizės suvestinėje pateiktą informaciją.

Ekspertų grupė susipažino su absolventų baigiamaisiais darbais, apžiūrėjo ir įvertino materialiųjų išteklių, naudojamų realizuojant *Leidybos* studijų programą, tinkamumą ir pakankamumą.

Vizito pabaigoje ekspertų grupė aptarė vizito rezultatus ir žodžiu supažindino aukštosios mokyklos atstovus su pirminiais pastebėjimais, atskleidė kai kuriuos pastebėtus programos privalumus bei nurodė tobulintinus dalykus.

Leidybos magistrantūros studijų programos vertinimo išvados pateikiamos atlikus 6 programos vertinimo sričių analizę, apibendrinus aukštosios mokyklos atstovų parengtoje savianalizėje pateiktus duomenis ir pastebėjimus ekspertų grupės vizito aukštojoje mokykloje metu, taip pat susitikimų su dėstytojais, studentais, absolventais ir kitais socialiniais dalininkais metu gautą informaciją.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Leidybos magistro studijų programos savianalizės suvestinėje nurodomas studijų programos tikslas yra „rengti rinkos sąlygomis gebančius dirbti vadovaujančios grandies leidybos specialistus, gebančius formuoti leidybinės įmonės politiką ir strategiją, kad būtų užtikrinta jos sėkmė rinkos sąlygomis, tenkinami žinių visuomenės poreikiai”. Studijų programos tikslas yra

aiškus ir tiksliai apibrėžtas. Numatomi studijų rezultatai suformuluoti aiškiai ir yra apibrėžti, tačiau būtina tinkamai juos viešinti.

Studijų programoje dėstomų dalykų rezultatų sąsajos su studijų programos rezultatais nėra pakankamai aiškios; ne visų dalykų aprašuose dalyko rezultatai suformuluoti tiksliai. Pavyzdžiui, dalykų „Leidybos vadyba“, „Marketigo tyrimai“, „Knygos kultūra“, „Knygos poligrafinė kokybė“, „Ryšiai su žiniasklaida“, kt. rezultatai yra neapibrėžti, pasikartojantys, nepakankamai susieti su studijų programos rezultatais. Dalykų dėstytojai negalėjo paaiškinti, kaip siejo savo dalykų rezultatus su studijų programos rezultatais.

Programos tikslai ir studijų rezultatai pagrįsti akademiniais reikalavimais, atitinka Studijų pakopų aprašo reikalavimus (LR ŠMM Įs. „Dėl studijų pakopų aprašo patvirtinimo“ Nr.V-2212, 2011 11 21), antrosios pakopos (magistrantūros) studijų tikslus bei darbo rinkos poreikius, rengiant VII profesinės kvalifikacijos lygmens specialistus.

Studijų programos tikslas bei kompetencijos (savarankiškas leidybos veiklos organizavimas, IT valdymas, inovacijų kūrimas ir sklaida, problemų sprendimas, savarankiškumas ir žinių sklaida, profesinis tobulėjimas – (11 pastr.)) yra orientuotos labiau į praktinę, nei į mokslinę veiklą. Tuo tarpu studijų programos turinys yra daugiau orientuotas į mokslinę veiklą. Tai nevisiškai dera su programos vykdytojų darbo rinkos poreikio tyrimo rezultatais ir absolventų įsidarbinimo perspektyva.

Studijų programos turinys, numatomi studijų rezultatai ir suteikiama kvalifikacija dera su programos pavadinimu.

Srities stiprybės:

Studijų programos tikslas yra aiškus ir apibrėžtas, jis atitinka studijų pakopą ir kvalifikacijų lygį. Studijų programos tikslai pagrįsti visuomenės ir darbo rinkos poreikiais.

Srities silpnybės:

Nepakankamai aiškios studijų dalykų rezultatų sąsajos su programos rezultatais. Programos turinys ir kompetencijos, apibūdinančios suteikiamą kvalifikaciją, orientuotos skirtingai: turinys – į mokslinę, kvalifikacijos – labiau į praktinę veiklą.

2. Programos sandara

Leidybos magistrantūros studijų programa priskiriama socialinių mokslų studijų srities komunikacijos studijų krypčių grupės leidybos krypčiai (P400) (LR ŠMM Įsak. Nr. V-222 „Dėl studijų kryptis sudarančių šakų sąrašo patvirtinimo“, 2010-02-19).

Leidybos magistrantūros studijų programos trukmė yra 1,5 metų; jos apimtis (90 kreditų) atitinka teisės aktų reikalavimus, įtvirtintus LR ŠMM įsakyme „Dėl magistrantūtos studijų

programų bendrųjų reikalavimų aprašo patvirtinimo“ Nr. V-286, 2010-06-03. Kaip nustatyta šiame teisės akte, *Leidybos* magistrantūros programos studijų krypties dalykai sudaro 60 kreditų, pasirenkamų dalykų apimtis – 10 kreditų. Magistro baigiamojo darbo apimtis sudaro 20 kreditų ir neatitinka šio teisės akto reikalavimų (numatyta 30 kreditų).

Studijų dalykų išdėstymas yra nuoseklus. Tačiau dalykas „Leidybos vadyba“ tiek rezultatais, tiek turiniu yra identiškas to paties pavadinimo dalykui, dėstomam pirmojoje (bakalauro) studijų pakopoje. Dalyko „Poligrafinė leidinio kokybė“ pavadinimas netiksliai atspindi turinį (šio dalyko turinį sudaro dvi nepagrįstai susietos dalys: knygos dizaino dalis bei poligrafijos technologijų įvadas, teikiantis žinias apie poligrafinę įrangą bei techniką, tačiau ne apie leidinio kokybę), didelė dalis šio dalyko temų taip pat yra dėstoma pirmosios pakopos *Leidybos* studijose, o dalyko rezultatai sietini su pirmąja studijų pakopa. Studentai patvirtina dalykų turinio kartojimosi faktus ir tai sieja su nenoru rinktis Leidybos magistro studijas po pirmosios pakopos Leidybos studijų. Daugumos kitų dalykų turinys atitinka studijų rūšį ir pakopą. Studijų metodai leidžia pasiekti numatytus studijų rezultatus.

Programos rengėjai pateikia duomenis apie studijų programos sandaros tobulinimą, siekiant derinti teorines studijas su praktine veikla. Savianalizės suvestinėje teigiama, kad „paskutinis studijų programos atnaujinimas vyko 2010–2012 m. m., dalyvaujant projekte „Humanitarinių ir socialinių mokslų specialistų rengimo tobulinimas skatinant ūkio plėtrą“. Projekto tikslas yra siekti išryškinti studijų programos formuojamų kompetencijų blokus, šią studijų programą orientuojant ne tik į profesijos suteikimą, bet ir plačios kompetencijos leidybos specialistų žinių ir įgūdžių formavimą, leidžiantį aiškiai atskirti kompetencijas skirtingo lygmens specialistams. Siekiant derinti teorines universitetines studijas su praktine veikla, pirmame semestre buvo įvestas naujas dalykas „Skaitmeninė leidyba“, ir trečiame semestre, sujungus du dalykus, įvestas naujas 10 kreditų apimties pasirenkamasis Leidybos vadybos dalykų blokas”. Tai rodo, kad programos vykdytojai supranta iškilusias problemas ir bando jas spręsti.

Nors programos apimtis yra pakankama studijų rezultatams pasiekti, problema yra rezultatų praktinės pakraipos ir turinio mokslinės pakraipos suderinamumas. Pasirenkamų dalykų, kaip pripažįsta programos vykdytojai bei patvirtina studentai, pasirinkimas realiai nevyksta dėl per mažo studentų skaičiaus. Sprendimas orientuoti studentus į vieno iš blokų pasirinkimą šioje situacijoje yra racionalus ir logiškas. Kaip teigia programos vykdytojai, „tobulinant programą ateityje numatoma daugiau dėmesio skirti studentų pasirinkimų motyvacijos klausimams, atlikti socialinės aplinkos ekspertų ir absolventų apklausą, *focus* grupių interviu, ir atsižvelgiant į jos rezultatus peržiūrėti pasirenkamųjų dalykų kompleksus trečiajame semestre“. Tai rodo, kad programos vykdytojai identifikavo dalykų pasirinkimo problemą ir bando kvalifikuotai ją spręsti.

Programos turinyje gerai atsispindi naujausi mokslo pasiekimai, tačiau naujausių technologijų pasiekimų (skaitmeninių technologijų,e-leidybos procesų ir šiuolaikinių medijų valdymo) atspindys nėra pakankamas.

Susitikimo su studentais metu buvo išsakyti pageidavimai peržiūrėti ir koreguoti studijų dalykų turinį, sieti jį su profesine veikla vengti pasikartojimų, taikyti šiuolaikiškesnius studijų metodus; studentai pageidavo įvesti naujus su šiuolaikinėmis leidybos technologijomis labiau susijusius dalykus. Taip pat studentai pageidauja galimybių specializuotis, daugiau praktinių darbų, daugiau dėstytojų-praktikų.

Srities stiprybės:

Studijų programos apimtis (išskyrus baigiamojo darbo apimtį) atitinka teisės aktų numatytus reikalavimus; dalykų išdėstymas studijų plane yra pakankamai nuoseklus; dėstytojai taiko įvairius studijų metodus, sudarančius galimybę pasiekti studijų rezultatus.

Dalykų turinys suteikia galimybę įgyti plačias teorines žinias, grįstas naujausiais mokslo pasiekimais.

Srities silpnybės:

Magistro baigiamojo darbo apimtis neatitinka teisės aktų reikalavimų.Dalies studijuojamų dalykų turinio pasikartojimas iš pirmosios pakopos studijų.

3. Personalas

Leidybos magistrantūros studijų programos personalas atitinka teisės aktų reikalavimus (LR Mokslo ir studijų įstatymas, Įs. Nr. XI-242, 2009-04-12), yra aukštos kvalifikacijos, dauguma turi solidžią mokslinio ir pedagoginio darbo patirtį. Savianalizės suvestinės 2 priede pateikiamas studijų programoje dirbančių dėstytojų sąrašas (programoje dirba 20 dėstytojų). Kaip teigiama savianalizės suvestinėje, programą vykdo „3 profesoriai habilituoti daktarai, 5 profesoriai daktarai, 3 docentai daktarai, 2 daktarai, daktaro laipsnių neįgiję 2 lektoriai doktorantai ir 5 lektoriai specialistai. Minėtieji specialistai turi praktinės darbo patirties leidybos ar reklamos institucijose. Profesoriai dėsto ir vadovauja 47,64 proc. dalykų visos studijų programos apimties”.

Išanalizavus dėstytojų gyvenimo aprašymus, galima teigti, jog dauguma dėstytojų kelia savo kvalifikaciją dalyvaudami įvairiuose mokymuose, seminaruose, konferencijose, skaito pranešimus, atlieka mokslinius tyrimus ir publikuoja mokslinius straipsnius. Dėstytojai vadovauja magistrantų baigiamiesiems darbams, konsultuoja studentus, vykdančius mokslo tyrimus. Aktyvus dėstytojų formalios kvalifikacijos kėlimas, pavyzdžiui, 2012 m. parengta ir

planuojama ginti Lietuvoje pirmoji disertaciją apie skaitmeninę leidybą (dėstytojas A.Gudinavičius).

Dėstytojai aktyviai veikia tarptautinėse organizacijose: „Šiaurės, Baltijos šalių ir Rusijos knygos, bibliotekų ir skaitymo istorijos tinklas“ (Nordic-Baltic-Russian Network on the History of Book, Libraries and Reading; HIBOLIRE), „Autorystės, skaitymo ir leidybos istorijos draugija“ (Society of the History of Authorship, Reading and Publishing; SHARP) ir susivienijime „Šiaurės ir Baltijos šalių bibliotekininkystės ir informacijos mokslų studijos“ (Nordic Research School in Information Studies; NORSLIS). Vienas instituto dėstytojas yra Vokietijos Leibnico mokslo draugijos (Leibniz-Sozietät der Wissenschaften) narys“, Tai rodo dėstytojų kvalifikacijos tarptutinį pripažinimą.

Aktyvi kita studijų programoje dirbančių mokslininkų veikla: „Vienas instituto profesorius yra Lietuvos mokslų akademijos narys, du dėstytojai Lietuvoje leidžiamų mokslo darbų redaktorių kolegijos nariai, viena profesorė – tarptautinio komunikacijos ir informacijos krypties elektroninio žurnalo „Information research“ ir JAV žurnalo „Serials librarian“ redaktorių kolegijos narė. Be to, instituto dėstytojai turi pareigų įvairiose ekspertinėse ir mokslinėse komisijose, susijusiose su profesinės veiklos normatyvinių aktų, koncepcijų ir strategijų rengimu“. Šie faktai, kuriuos patvirtina dėstytojų gyvenimo aprašymuose pateikta informacija, rodo studijų programos dėstytojų glaudų ryšį su leidybos mokslo ir praktinės veiklos pasauliu.

Programos dėstytojų kaita nėra didelė, jų skaičius pakankamas studijų rezultatams pasiekti. Studentų/dėstytojų skaičiaus santykis yra neproporcingas, dėstytojų krūvio sudarymo klausimas sprendžiamas dėstant ir kitose studijų programose.

Iš savianalizės suvestinėje pateiktų duomenų ir susitikimų metu gautos informacijos susidarė įspūdis, kad sąlygos kvalifikacijai kelti sudaromos, kvalifikacijos kėlimas vyksta, tačiau šis procesas nėra tinkamai planuojamas, o jo rezultatyvumo vertinimas neapibrėžtas. Dėstytojų akademiniai mainai vyksta vangiai – nepakankamas skaičius išvykstančių ir atvykstančių užsienio dėstytojų.

Dėstytojų vykdomi moksliniai tyrimai knygotyros, tradicinės ir skaitmeninės leidybos, skaitmeninių leidinių kokybės, reklamos poveikio knygų rinkai ir kitose su komunikacija ir informacijos sklaida ssusijusiose kryptyse yra reikšmingi ir tiesiogiai susiję su studijų programa.

Srities stiprybės:

Leidybos magistrantūros studijų programos dėstytojai yra aukštos kvalifikacijos, turi didelę akademinio darbo ir mokslinę patirtį, yra pripažinti Lietuvoje ir užsienyje.

Dėstytojų mokslinė veikla yra aktyvi, rezultatyvi ir tiesiogiai susijusi su studijų programa.

Srities silpnybės:

Tobulintinas dėstytojų kvalifikacijos kėlimo planavimo ir rezultatyvumo vertinimo procesas. Nepakankamas dėstytojų mobilumas.

4. Materialieji ištekliai

Leidybos magistrantūros studijų programos realizavimui skirti materialieji ištekliai tenkina pagrindinius studijų aprūpinimo reikalavimus. Auditorijų būklė yra gera, dauguma jų aprūpinta šiuolaikine demonstravimui skirta aparatūra, kompiuteriais ir programine įranga. Komunikacijos fakulteto 18-koje auditorijų yra sumontuota stacionari multimedijų įranga, yra interneto ryšys.

Situaciją tikimasi dar labiau pagerinti pasitelkus Europos Sąjungos lėšomis šalia Fakulteto statomą Nacionalinį atviros prieigos Mokslinės komunikacijos ir informacijos centrą (MKIC), kurio atidarymas planuojamas 2012 m. MKIC bus įrengta 11 grupinio darbo ir seminarų kabinetų su 185 darbo vietomis.

Kaip nurodo savianalizės suvestinės rengėjai, „studentų mokymui(si) įrengtos 2 kompiuterių klasės, kuriose yra 33 darbo vietos. Kompiuteriuose įdiegta „MS Office“ ir „Adobe Creative Suite“ programinė įranga. Tačiau, kaip teigiama, ji nėra pakankamai pajėgi norint atlikti sudėtingesnes grafinio dizaino, statistikos ir kt. užduotis. Vizito metu informacija pasitvirtino. Techninę ir programinę įrangą fakultetas kiekvienais metais iš dalies atnaujina; vis dar neišspręstas klausimas dėl praktinės bazės (mokomosios leidyklos) įkūrimo.

Studentai naudojasi universiteto Informacinių technologijų centro ir Nuotolinių studijų centro auditorijomis bei įranga, Saulėtekio informacijos centro (jungtinės bibliotekos) paslaugomis (šiame centre yra įrengta 80 paprastų ir 20 kompiuterizuotų darbo vietų bei 16 vietų kompiuterių klasė). Centras turi prieigą prie VU Centrinės bibliotekos prenumeruojamų duomenų bazių. Studentai gali naudotis prenumeruojamais pagrindiniais komunikacijos ir informacijos krypties moksliniais žurnalais, kita specialybės literatūra. Kaip nurodo programos vykdytojai, literatūros pasirinkimas yra platus, nuolat papildomas ir gausinamas. Ateityje fakultetas planuoja skirti daugiau lėšų knygų, periodinių leidinių įsigijimui ir duomenų bazių užsienio kalbomis prenumeratai (66 pastr.). Vizito metu ekspertai įsitikino pakankamu studijų programos metodiniu aprūpinimu, ir šių išteklių prieinamumu studijų proceso dalyviams.

Ekspertams apžiūrėjus materialinę bazę, savianalizės suvestinėje pateikti duomenys apie tinkamą studijų proceso materialinį aprūpinimą pasitvirtino. Susitikimų su studentais metu išaiškėjo, kad studentai pageidauja daugiau specialių kompiuterinių programų, techninės įrangos.

Srities stiprybės:

Patalpos studijoms yra tinkamos ir jų pakanka, naudojamos racionaliai. Metodiniai ištekliai (vadovėliai, knygos, periodika, duomenų bazės) yra pakankami. Materialieji ištekliai nuolat gausinami ir atnaujinami pagal galimybes.

Srities silpnybės:

Tobulintina programinė ir techninė bazė praktinėms studijoms.

5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Priėmimas į *Leidybos* magistrantūros studijų programą vykdomas pagal Lietuvoje galiojančius teisės aktus (LR Mokslo ir studijų įstatymas, Magistrantūros studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašas). Į studijas priimami pretendentai, baigę pagrindines universitetines studijas ir turintys ne žemesnį kaip bakalauro laipsnį. Komunikacijos ir informacijos krypties bakalaurai priimami pagal diplomo priede pateiktus įvertinimus, papildomus balus. Asmenys, baigę kitų krypčių studijas, priimami pagal diplomo priede pateiktus įvertinimus, stojamąjį egzaminą ir papildomus balus. Stojamojo egzamino temos skelbiamos viešai. Šio egzamino metu vertinamas ir stojančiojo teorinis, metodologinis pasirengimas bei motyvacija.

Priėmimo į studijas reikalavimai yra pagrįsti ir atitinka studijų sritį bei krypties specifiką. Informacija apie priėmimo reikalavimus yra skelbiama viešai.

Leidybos studijų programai analizuojamu laikotarpiu skiriamų valstybės finansuojamų vietų (studijų krepšelių) skaičius kito: 2007 – 18 valstybės finansuojamų vietų, 2008 m. – 10, 2009 m. – 11, 2010 m. – 6, 2011 m. – 10 vietų. Jos yra užpildomos. Valstybės nefinansuojamas *Leidybos* magistrantūros studijas pretendentai renkasi negausiai (2008 m. – 2, 2010 m. – 1 studentas).

Programos vykdymo forma – nuolatinė, studijos vyksta nuo 15 val. po pietų, siekiant sudaryti palankias sąlygas derinti studijas ir darbą. Susitikimo su studentais metu išaiškėjo, kad dauguma jų dirba papildomus darbus, dažniausiai – dalimi etato.

Įstojusių ir studijas sėkmingai baigusių studentų skaičiaus santykis analizuojamu laikotarpiu yra pakankamai aukštas, studijas kasmet dėl įvairių priežasčių nutraukia tik 1-3 studentai. Priežastys – įvairios: nesugebėjimas suderinti darbo su studijomis, sveikatos problemos, finansinių išteklių mokėti už studijas stygius ir kt.

Dirbantiems ir gebantiems studijų rezultatų siekti savarankiškai magistrantams yra numatyta galimybė studijuoti pagal individualią programą.

Leidybos magistro baigiamieji darbai yra istoriografinio, teorinio ir metodologinio pobūdžio. Darbų temos apima taikomosios ir fundamentaliosios knygotyros tematiką, leidybos istorijos ir šiandienos situacijos tyrimus, istorinio ir taikomojo pobūdžio problematiką. Geriausi aktualaus

turinio magistrantų baigiamieji darbai, įvertinti 10 balų, rekomenduojami publikuoti mokslo darbuose („Knygotyra“ ir kt.), pristatomi kasmet organizuojamiems Lietuvos aukštųjų mokyklų studentų mokslinių darbų konkursams. Darbų įvertinimai yra pakankamai aukšti (2011 metais baigiamuosius darbus gynė 10 absolventų, apgintų darbų vertinimai – nuo 5 iki 10 balų, bendras vidurkis – 7,9 balo; 2012 m. darbus gynė 8 absolventai, jų darbų įvertinimai – 7 iki 9, o bendras vidurkis – 8,2 balo). Tai rodo, kad studijas *Leidybos* magistrantūroje renkasi motyvuoti studentai. Baigiamųjų darbų kokybė atitinka magistro darbams keliamus reikalavimus.

Nors studentai aktyviai dalyvauja mokslo veikloje, organizuoja ir dalyvauja konferencijose, tačiau pasigenda pagalbos iš dėstytojų ir fakulteto administracijos. Taip pat jie pasigenda ir pagalbos dėl karjeros planavimo.

Studentai yra nuolat informuojami apie studijų ir stažuočių galimybes užsienyje. Komunikacijos fakultetas yra sudaręs sutartis su keliolika partnerių dėl studentų mainų, todėl keliuose universitetuose magistrantai gali gilinti žinias ir leidybos srityje. „Šia galimybe pastaraisiais metais pasinaudojo dvi studentės, išvykdamos į stažuotes Vokietijos ir Prancūzijos aukštosiose mokyklose“ (82 pastr.). Susitikime su studentais paaiškėjo, kad studijos užsienyje yra patrauklios dėl šiuolaikiškų studijų metodų, galimybės įgyti žinių ir praktinės leidybinio darbo patirties.

Paskaitų, seminarų ir pratybų lankymas yra privalomas. Daugumos dalykų studijų pasiekimai vertinami taikant kaupiamojo vertinimo sistemą. Dalyko rezultatų vertinimo sudedamosios dalys yra skelbiamos dalykų aprašuose, dėstytojai informuoja studentus apie dalyko vertinimo sudedamąsias dalis, vertinimo kriterijai yra aiškūs ir atspindi rezultatų pasiekimo lygmenį. Studijų rezultatų vertinimo sistema yra aiški, vieša ir tinkama studijų rezultatams pasiekti.

Daug pastangų dedama užtikrinant sąžiningą studijavimą, šiame procese aktyviai dalyvauja studentų atstovybė. Akademinė pagalba studentams užtikrinama per individualų konsultavimą. Studijų programos komiteto nariai, kiti socialiniai partneriai informuoja apie karjeros galimybes. Socialiai remtiniems studentams sudaromos galimybės kreiptis dėl socialinių stipendijų, taip pat studentai gali prašyti vienkartinės pašalpos.

Savianalizės suvestinėje teigiama, kad apie absolventų įsidarbinimą duomenys fakultete dar tik pradėti kaupti (kol kas sukaupta tik informacija apie vienos magistrantų laidos darbovietes), todėl negalima pasakyti, kokia jų dalis dirba darbą, susijusį su įgyta specialybe (84 pastr.). Susitikime su absolventais paaiškėjo, kad tik nedidelė dalis dirba leidybos srityje, daugiausiai jie dirba tą patį ar panašų darbą, kurį dirbo ir pradėdami studijuoti.

Ekspertų grupės susitikime su darbdavių atstovais (4 asmenys) ši informacija pasitvirtino. Susitikime nedalyvavo didesnių leidyklų ar asocijuotų struktūrų atstovai, kadangi savo darbuotojų gretose jie neturi *Leidybos* magistrantūros studijas baigusių VU absolventų. Susitikime dalyvavusi Lietuvos spaustuvininkų asociacijos vadovė išsakė palankią nuomonę, pabrėždama platų absolventų įgyjamų universitetinių žinių spektrą. Susitikime su studentais ir abiejų *Leidybos* studijų programų (bakalauro ir magistrantūros) absolventais išaiškėjo, kad studentai nemato prasmės po *Leidybos* bakalauro studijų rinktis tos pačios specialybės magistrantūros studijas (visi studijuojantieji *Leidybos* magistrantūroje yra baigę ne leidybos bakalauro studijas). Priežastys: dalykų turinio pasikartojimas, ribotos praktiškai pritaikomų žinių ir įgūdžių įgijimo galimybės, iš dalies – nusivylimas pasirinkta studijų programa.

Srities stiprybės:

Studijų programa yra atvira visų Lietuvos aukštųjų mokyklų atitinkamos srities bakalauro studijų absolventams. Studentams sudaromos sąlygos dalyvauti mobilumo programose, mokslinėje veikloje.

Srities silpnybės:

Nepakankama absolventų karjeros stebėsena.

6. Programos vadyba

Savianalizės suvestinėje teigiama: „Atsakomybė už programos įgyvendinimą ir priežiūrą, sprendimų priėmimą paskirstyta vadovaujantis Vilniaus universiteto senato ir Fakulteto tarybos patvirtinta tvarka. Ji tenka studijų programos komitetui ir programą kuruojančiam Knygotyros ir dokumentotyros institutui“. Savianalizės suvestinės rengėjai pateikia duomenis apie *Leidybos* magistrantūros studijų programos komiteto personalinę sudėtį: doc. dr. Alma Braziūnienė, prof. dr. Remigijus Misiūnas, prof. dr. Aušra Navickienė (pirmininkė nuo 2011 09 01; socialiniai partneriai: Petras Kalibatas (UAB „Petro ofsetas“), dr. Artūras Mickevičius („Versus Aureus“ leidykla), dr. Elmundas Žalys („TEV“ leidykla); trečiosios pakopos studentas Arūnas Gudinavičius. Komiteto sudėtis yra patvirtinta vadovaujantis VU nustatyta tvarka. Tai, kad į komiteto sudėtį įeina net trys leidybos verslo pasaulio atstovai rodo išskirtinį programos vykdytojų dėmesį ryšiams su profesine aplinka.

Savianalizės suvestinėje (87 pastr.) nurodomos komiteto funkcijos: „Studijų programos komitetas rengia ir tobulina studijų programą, jos aprašą, prižiūri programos įgyvendinimą, kartu su KF studijų skyriumi užtikrina studijų procesą, programos dalyvių aprūpinimą mokomąja ir metodine medžiaga, bendradarbiauja su socialiniais partneriais ir alumnais, atlieka studijų

programos savianalizę, atlieka studentų ir dėstytojų apklausas, analizuoja duomenis ir pateikia išvadas, jų pagrindu nustato trūkumus ir rekomenduoja priemones jiems pašalinti. Komitetas taip pat parenka programos poreikius atitinkančius dėstytojus, tvirtina dėstomų dalykų (modulių) aprašus, kartu su Studijų skyriumi organizuoja baigiamųjų darbų gynimus“. Studijų programos komiteto funkcijos yra aiškios, apibrėžtos, tačiau personalus atsakomybės pasiskirstymas tarp komiteto narių nėra apibrėžtas.

Savianalizės suvestinėje pateikiami duomenys apie pastaruosius metus vykdytas studentų ir absolventų apklausas vertinant studijų kokybę 2012 m. pavasarį buvo apklausti paskutinių 3 metų absolventai (pavyko apklausti 13 baigusiųjų). „Instituto parengtos dalykų vertinimo anketos klausimai apėmė absolventų veiklos sritis dabar, įgytų teorinių žinių ir praktinių darbo įgūdžių kokybę, darbe reikalingų studijų dalykų bei gebėjimų reitingavimą, praktikų reikalingumą, perspektyvas darbo rinkoje, bendradarbiavimo su būsimaisiais darbdaviais tobulinimą ir kitas temas“ (92 pastr.). Apklausų rezultatai apibendrinami, tačiau programos vykdytojai negalėjo pateikti pavyzdžių, įrodančių grįžtamojo ryšio rezultatyvumą.

Socialinių partnerių (darbdavių) dalyvavimas studijų proceso tobulinime konkrečiai atsispindi studijų komiteto sudėtyje ir baigiamųjų darbų vertinimo procese. Kitos profesinės aplinkos narių įtraukimo į programos vykdymo, vertinimo ir tobulinimo procesus formos ir galimybės nepakankamai išnaudojamos (ypatingai su asocijuotomis leidėjų struktūromis). Kyla abejonių dėl pastovaus grįžtamojo ryšio užtikrinimo, kadangi nė vienas darbdavių atstovas-studijų programos komiteto narys nedalyvavo ir nepareiškė savo nuomonės susitikime su ekspertais.

Kokybės vadybos sistema nėra aiški; nepateikiami duomenys apie vidinio išsamaus studijų programų vertinimo periodiškumą. Nepateikiamas planas kokybei tobulinti ir įrodymai, kaip (ir kaip veikmingai) vidinio vertinimo rezultatai yra panaudojami tobulinant programą. Nėra aiškaus funkcijų pasiskirstymo tarp Kokybės vadybos centro, studijų programos komiteto ir KDI.

Srities stiprybės:

Sudarytas studijų programos komitetas; į studijų programos tobulinimo procesą įtraukiami socialiniai dalininkai.

Srities silpnybės:

Duomenys apie programos įgyvendinimą renkami fragmentiškai ir nepakankamai analizuojami. Nėra duomenų apie vidinio vertinimo rezultatų panaudojimą programai tobulinti.

III. REKOMENDACIJOS

1. Išgryninti studijų dalykų rezultatus, susiejant juos su programos rezultatais.
2. Koreguoti studijų programos tikslą (ir kompetecijas, apibūdinančias suteikiamą kvalifikaciją), arba programos turinį, kad taptų aiškesnė studijų programos orientacija į mokslinę arba į praktinę veiklą.
3. Koreguoti magistro baigiamojo darbo apimtį, kad ji atitiktų teisės aktų reikalavimus.
4. Peržiūrėti studijuojamų dalykų turinį ir eliminuoti temų pasikartojimą iš pirmosios pakopos studijų.
5. Tobulintinti dėstytojų kvalifikacijos kėlimo planavimo ir rezultatyvumo vertinimo procesą; siekti dėstytojų mobilumo augimo.
6. Gerinti absolventų karjeros stebėseną, kitų duomenų apie programos įgyvendinimą rinkimą ir analizę. Siekti vidinio vertinimo rezultatų efektyvaus panaudojimo programai tobulinti.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Vilniaus universiteto studijų programa *Leidyba* (valstybinis kodas – 621P40001) vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balais*
1.	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	3
2.	Programos sandara	2
3.	Personalas	3
4.	Materialieji ištekliai	3
5.	Studijų eiga ir jos vertinimas	3
6.	Programos vadyba	3
	Iš viso:	**17**

* 1 - Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

2 - Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)

3 - Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)

4 - Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas:
Team leader: Prof. habil. dr. Alvydas Butkus

Grupės nariai:
Team members: Daiva Sajek

Danguolė Viliūnienė

Mindaugas Grajauskas